

# TÔI LÀM VIỆC TẠI HÃNG JACOBS ENGINEERING

**Cố AH LÊ-NGỌC-MINH**

***BPT:** Cố AH Lê Ngọc Minh đã viết nhiều bài về các nơi làm việc ở Mỹ cho LTCC và nhiều bài đã được chọn đăng từ mấy năm nay. Đây là bài cuối trong loạt bài này, và cũng là bài cuối cùng của AH gửi cho LT!*

*AH Lê Ngọc Minh đã già từ chúng ta vĩnh viễn ngày 5 tháng 4 năm 2012.*

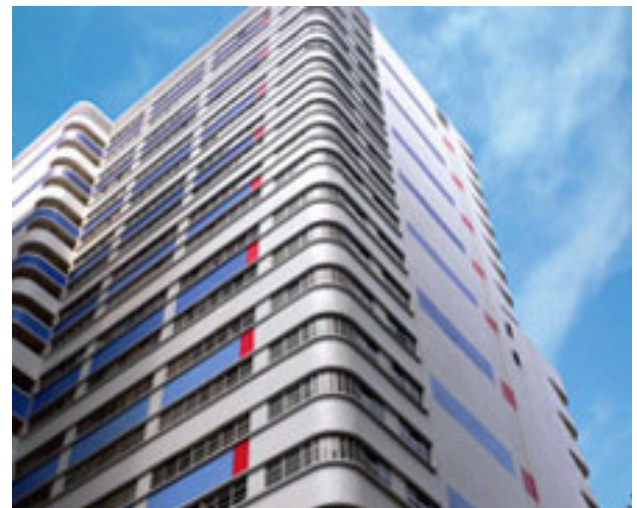
Tháng 2-1996 tôi bắt đầu làm tại ban civil-structural, hãng Jacobs Engineering tại Long Beach, California. Trước đó, tôi làm tại phòng đồ-án của Raytheon, tham dự đi-zai Diamond Reservoir ở Hemet, California, ngăn ba dãy núi lại, chứa nước uống cho miền Nam California, đồng-thời giảm-thiểu nguy cơ lụt lội cho mấy thành phố ở hạ-lưu Santa Ana River như Anaheim, Orange, Santa Ana, Westminster, Garden Grove, Huntington Beach, Fountain Valley, Costa Mesa...

Từ sau khi nghỉ ở Santa Fe Engineering 7-11-1986, tôi đã làm qua 5 hãng, mỗi hãng vài ba năm, hòn đá chưa kịp mọc râu đã lại... lăn tiếp, nên không khá. Tôi muốn làm đâu ở yên một chỗ cho đến ngày về hưu, không còn xa lắm... Tôi rất muốn sống và làm việc một cách bình-dị, không nhúc nhích, không cựa quậy... chờ ngày về hưu. Vậy mà cũng không yên thân!

Công-tác đầu tiên của tôi tại Jacobs là làm họa-đồ cho một trung-tâm nhận đồ của UPS tại Colorado. Nếu công-tác tốt đẹp, UPS sẽ giao cho Jacobs toàn-bộ các trung-tâm nhận đồ của UPS tại nửa phía Tây nước Mỹ. Tôi nghĩ là nếu mọi chuyện OK, tôi có thể về hưu tại đây, vì công-tác này có thể kéo dài đến hơn 10 năm. Nhưng không, mới chỉ qua một công-tác, UPS đã quyết-định giao công-tác cho hãng khác. Lý-do là mấy ban kia chưa quen công-tác đi-zai cơ-sở chuyển đồ (hãng này chỉ quen về dầu hỏa, hóa-chất...); Ban tôi không can dự gì đến việc... mất gióp này! Phần lớn lỗi là tại ông

Giám-Độc đồ-án, thầy đại-diện của UPS cạnh Jacobs là một cậu kỹ-sư màu lục (green engineer = kỹ-sư mới ra trường) nên có ý coi thường, nói năng có vẻ trịch-thượng, rồi công-tác làm có một số sơ hở, cậu ta vin vào đó báo-cáo không thuận-lợi với UPS và phe ta mất gióp, một cái gióp thật lớn!

Khoảng một năm sau, một hôm anh kỹ-sư trưởng gốc Ấn-Độ tên Naranda Patel trong hãng phải ra công-trường bất thành linh, nhìn trước nhìn sau trong ban structural không còn ai, anh bảo tôi:



Anh làm ơn 9 giờ sáng đại-diện tôi đi họp giùm ở phòng XX. Không có việc gì quan-trọng đâu. Có gì ghi vào giấy rồi cho tôi biết, cảm ơn anh.

Thế là 9 giờ sáng, tôi mang một tập giấy với cây bút, tìm phòng XX rồi vào ngồi. Trong đó có đến hơn chục người, toàn là cỡ quan cao sừng ngắn của hãng, trong đó có 4 Chủ-Sự phòng Đồ-án (Department Head) của 4 ban.

Tôi là đại-diện cho kỹ-sư chính, mà kỹ-sư chính lẽ ra đại-diện cho Chủ-Sự phòng Structural phải đi họp nơi khác. Tóm lại là tôi đã ngồi vào một chỗ mà lẽ ra tôi không đáng tham-dự và cũng không nên tham-dự!

Cuộc họp hôm đó là về vấn đề hăng vừa nhận được lệnh khởi-công một công-tác mà hăng đã được chọn thầu trước đây. Số là hăng hóa-chất Lonza ở phía Tây Los Angeles bị cháy, thiệt hại cả trăm triệu đồng. Hăng tôi được chọn để đi-zai nhà máy thay thế, đồng-thời xây cất luôn, ngày hoàn-tất và nhà máy phải chạy là ngày N-1998. Nhưng việc cháy hăng, bảo-hiểm phải điều-tra trước khi chi tiền cho việc tái-thiết và việc này kéo hơi dài, sau đó là việc xin giấy phép, mà đây là giấy phép xây cất một nhà máy hóa-chất, được coi như một dirty work. Đến khi mọi thủ-tục xong, hăng tôi được lệnh bắt đầu việc đi-zai thì hạn kỳ cho ngày khởi-động nhà máy N-1998 chỉ còn khoảng 14 tháng, quá cận. Trong hợp-đồng có dự-trù nếu trễ nải, mỗi ngày sẽ bị phạt mấy chục ngàn đô, nếu hoàn tất sớm hơn, mỗi ngày sẽ được thưởng mấy chục ngàn đô...

Theo đúng nguyên-tắc quản-trị, khi chưa được lệnh khởi-công, không ai dám khởi-công,



vì lỡ sau này com khô thì ai chịu trách-nhiệm! Do đó cuộc họp hôm nay, Giám-Đốc đề-án và các Chủ-Sự phòng đặt phương-án đi-zai và xây

cất sao cho khỏi trễ nải, khỏi bị lỗ, đâu giám tính đến chuyện xong sớm để còn mong được thưởng! Mà nay được lệnh khởi-công thì đã quá trễ. Ông Giám-Đốc đề-án dặn mỗi ban về dự-trù rồi cho ông biết số-lượng chuyên-viên cần-thiết để sẵn sàng xắn tay áo, đánh ngay, đánh nhanh, đánh mạnh...

Bình thường, các ban đề-án làm họa-đồ, đưa ra Tòa Đô-Chánh xin phép, tổng-cộng mấy cái giấy phép, đưa họa đồ cho bảo-hiểm chấp-thuận... sau đó là xây cất. Việc xây cất khởi sự bằng đào đất đặt ống, đổ móng, dựng cột, bắt đà, bắt sàn, bắt máy móc, ống, điện, trang bị điện-tử, máy, thử đi thử lại, sơn phết... Trong suốt thời-gian đó, hăng phải có ít ra cũng là 2 cái cần trục thường-trục, giá thuê mỗi cái là mấy chục ngàn đồng một ngày.

Tôi nghĩ đến một đề-án tôi đã tham dự trước kia tại Santa Fe Engineering, cũng bị thô-thức về thời-gian, người ta đã làm từng đơn-vị nhỏ (modular construction), nghĩa là chia nhà máy ra từng miếng nhỏ. Nhỏ bao nhiêu? Nhỏ và nhẹ đến cỡ mỗi miếng có thể chất lên một chiếc xe vận-tải low boy, chở từ thành phố khác, từ tiểu-bang khác, từ nhiều xưởng khác nhau đến nhà máy... Rồi dùng cần trục câu lên, đặt lên móng, bắt bù-loong hoặc hàn lại với nhau... Thế là xong. Mỗi miếng khi đến công-trường là đã có máy móc, có ống, có điện, có trang-bị điện-tử... sẵn sàng, thợ chỉ cần phải nối ráp tại công-trường. Cách này lượng thép structural sẽ tốn hơn, có nghĩa là nặng hơn đến ba lần, họa-đồ phải thật chính xác, việc làm thời-khóa-biểu xây cất phải thật chính-xác, nghĩa là miếng A phải chở đến trước, miếng B đến ngay sau đó, rồi tới miếng C... Trong khi đó, miếng H ở tầng trên miếng A đã có thể đem đến và gắn lên nóc của A ngay... Tóm lại là nếu mọi chuyện đều “đúng”, chỉ cần một cần trục trong khoảng thời-gian ngắn, công-tác xây cất sẽ tiến triển “rụp rụp” và hăng có thể hoàn-tất

trước hạn kỳ, tuy lỗ về sắt, nhưng lời vì tiền thưởng xong trước hạn-kỳ và vì thời-gian xây cất ngắn.

Trong khi mấy ông quan cao súng ngắn mải bàn cãi về “những chuyện không đâu”, sao cho cắt ngắn thời-gian làm đồ-án và tiên-đoán những khó khăn sẽ gặp phải, tôi ngồi nghe mà chán quá... đánh liêu nhìn thẳng vào ông Giám Đốc đồ án:

– Sao ta không thử modular construction? Phòng họp bỗng ngưng bật. Hai chục con mắt đổ dồn về phía tôi. Không một tiếng động. Yên lặng đến độ con muỗi bay ngang ta cũng có thể nhận ra đó là con muỗi đực hay con muỗi cái! Tôi hơi khóps. Tôi biết là với những cái nhìn đó, tôi hơi... quê, nhưng tôi biết rằng quê một hồi rồi... cũng hết! Tôi vẫn nhìn vào ông Giám-Đốc đồ-án, chờ đợi. Tôi cũng thấy những con mắt từ từ tha tôi, nhìn về phía ông Giám-Đốc đồ-án, chờ đợi...

Với tất cả cái khôn ngoan của một chính-trị gia, ông gục gặc cái đầu:

– Gút, gút! Ve-ry gút! Uy lúc in-tu it! Và anh là...

– Tôi tên là M.L., tôi là structural principal designer!

Tôi biết chữ gút và ve-ry gút của ông thật tình không có những ý nghĩa đó. Ông chỉ nói cho có, để có thì giờ suy nghĩ xem sao mà thôi. Riêng tôi, tôi biết lời khen đó cũng không có giá-trị của một lời khen. Cấp bậc principal designer của tôi, tôi biết cũng chẳng làm ông lưu ý; chức-vụ ấy, hãng này không có; trong lúc cấp-bách, tôi phang cấp bậc cũ của tôi ở Santa Fe, nơi tôi đã chấm dứt sự-nghiệp làm công của tôi cách đây đã khoảng 10 năm! Tôi đã trót dại nói ra một giải-pháp, được thì làm, không được thì thôi... Bộ ăn thịt nhau sao!

Phiên họp tan. Mọi người lục đục đứng lên, hẹn nhau 9 giờ sáng mai họp tiếp. Tôi cũng bước ra, nhưng ông Giám-Đốc đồ-án gọi tôi lại:

– Anh ghé qua văn-phòng tôi, tôi muốn nói chuyện với anh một chút!

Tôi ghé ra lấy ly cà-phê rồi ghé văn-phòng ông. Ông mời tôi ngồi rồi hỏi thăm tôi đã làm những đâu, làm những công-tác gì, tốt-nghiệp năm nào (có nghĩa là ông muốn biết tôi học đến đâu!) và đã làm công-tác modular construction nào chưa?

– Tôi đã làm họa đồ hai tàu khoan dầu nửa chìm nửa nổi (semi-submersible drilling rigs), xây cất ở Đại-Hàn, một nhà máy lọc nước trong xưởng lọc dầu và một đường ống dẫn dầu xây cất ở Indonesia!

Ông hỏi tôi về ích lợi thực-tế mà tôi đã thu thập được qua những công-tác xây cất này và tôi có thực lòng nghĩ rằng áp dụng phương-pháp này có lợi cho công-tác không?

Chắc chắn là thích-hợp với công-tác này, với điều-kiện là scheduling phải chính xác, tôi nghĩ sao thì nói vậy. Tôi còn cho ông biết, tôi có kinh-nghiệm về cách làm thời-khoá-biểu xây cất (CPM scheduling) trên công-tác đường ống dầu xuyên tiểu-bang Alaska (thời đó tôi làm bằng tay, ngày nay người ta có xốp-oe Primavera thay thế). Ông ta cảm ơn tôi, còn bắt tay tôi khi tôi bước ra.

Sau bữa trưa, Naranda về, tôi báo-cáo sự việc cho Naranda, ông này sau đó báo-cáo cho Chủ-Sự phòng, tên George Chang. Ngay lập tức, Naranda được triệu-tập vào-phòng ông Giám-Đốc đồ-án để họp và khi ra, ông ta cười cười bảo tôi:

– PM (Giám-Đốc đồ-án) muốn tôi tính thử xem nếu làm modular construction thì tốn bao nhiêu tấn sắt. Ban chương-trình đang quynh lên về thời-khoá-biểu, còn ban tiếp-liệu đang tìm nhà thầu cung cấp máy móc và trang-cụ điện-tử...

Tôi phải giúp Naranda làm mấy họa-đồ phác-thảo, phân nhà máy ba tầng này thành từng miếng nhỏ để ông ta tính lượng sắt. Vậy

là ông Giám-Đốc đề-án có thể sẽ chấp-thuận đề-nghị của tôi.

Hai ba ngày sau họp liên miên. Sau đó lệnh chính-thức ban ra: làm modular construction.

Ông Giám-Đốc đề-án hỏi tôi:

- Nếu tôi chỉ-định anh làm trưởng-toán về structural, anh có thể cáng-đáng được không?

Dĩ-nhiên là được. Tôi còn cho ông biết từ trước khi khởi-công là tôi có thể tiết-kiệm một phần đáng kể trong ngân-sách ban tôi vì thói quen tiết-kiệm của tôi từ những ngày ở Santa Fe. Nhưng tôi biết, Chủ-Sự phòng của tôi, ông George Chang có một tên đệ-tử ruột, gốc Đức “quốc-xã”, có thói quen là nói lên đầu lên cổ người ta, theo ông đã 25 năm nay... Hai thầy trò lang thang từ Phoenix, tới Martinez, Vallejo, Fremont tại California, Baton Rouge bên Louisiana... và nay hai thầy trò ông đang tác oai tác quái ở ban Structural này, chắc chắn ông sẽ giao cho anh ta chức trưởng-toán của công-tác này. Nhưng dưới áp-lực của ông Giám-Đốc đề-án, ông George phải chỉ-định tôi làm trưởng-toán và cho tôi ba tay designer, cả ba tay này đều thâm-niên hơn tôi trong hãng.

Việc đi-zai khởi công-liên, anh Narendra được chỉ-định là kỹ-sư trưởng và nhóm kỹ-sư của anh với nhóm designer của tôi làm việc rất nhịp nhàng, nhanh nhẹn, tiến-triển rất tốt đẹp, mỗi khi module vẽ xong, đưa bản sao sang ban Piping, ban Electrical, ban Instrumentation... sau đó đưa ra xưởng thực hiện ngay. Hãng Jacobs có một xưởng làm đồ thép ở North Carolina và phần lớn các module được làm tại đó, nghe nói có một số làm tại Dallas, một số làm ngay tại thành phố Paramount, California. Khi sơn phết xong, module được chở thẳng tới công-trường ở West L.A., móng đã đúc sẵn, cần trục câu lên, thợ bắt bù-loong hoặc hàn các module ngay tại công-trường... sơn lại những

chỗ trầy tróc... và công-tác hoàn-tất gần hai tháng trước hạn định. Công-tác xây cất tiến-hành hoàn toàn không trở ngại, “như một giấc mơ”, quan lớn quan bé đều vui vẻ. Tuy hãng phải trả thêm tiền thép của hệ-thống sườn nhà lên đến gần ba lần nhiều hơn bình thường, nhưng tiền thép tương-đổi rẻ; Bù lại, hãng hoàn-thành trước hạn-kỳ quá xa, tiền thưởng trở thành khá cao, bù vào tiền thép, tiền chuyên chở, vẫn còn lời vì thời-gian xây cất ngắn, chi-phí về nhân-công, về cơ-giới cũng được giảm-thiểu tối-đa... Tiền lời, như tôi được rí tai cho biết, lên tới mấy triệu đồng.

Riêng tôi, hãng không cho biết ngân-sách dành cho họa-đồ của ban tôi, nhưng tôi chắc chắn tôi tiết-kiệm cho hãng, tôi đoán, tối-thiểu cũng khoảng 20% ngân-sách. Họ chẳng bao giờ cho tôi biết, nhưng việc ông Giám-Đốc đề-án cứ mỗi sáng thứ sáu mua cho chúng tôi một hộp đồ-nấu (!), thỉnh thoảng còn đem chúng tôi ra tiệm Sizzler gần sở đăi ăn trưa, chứng tỏ rằng ông hài lòng với công việc của ban chúng tôi lắm!

Ngày khánh-thành nhà máy, chúng tôi được hãng cho xe chở ra dự lễ khánh-thành, mỗi người được cho một cái T-shirt và một cái cốc uống cà-phê (!) có in hình nhà máy, một cái baseball cap có tên nhà máy!

Sau đó khoảng một tháng, một hôm ông Giám-Đốc đề-án gọi riêng tôi vào văn-phòng trao cho tôi một ngân-phiếu \$250 tiền thưởng, khen tôi có gút ai-đĩa, làm gút gióp và nói cho tôi biết là đừng tiết-lộ cho ai, vì mấy người làm với tôi không ai có cả. Nhưng hôm sau, anh kỹ-sư trưởng Naranda cho tôi biết, cũng chỉ là “nghe nói”, ông Giám-Đốc đề-án được thưởng \$50,000, ông Chủ-Sự phòng được \$2,000... nhưng anh kỹ-sư trưởng không cho biết anh được thưởng bao nhiêu!



Tôi làm cho Jacobs tổng cộng 7 năm 1 tháng và đây là lần đầu tiên và cũng là lần duy-nhất tôi được chỉ-định làm trưởng-toán cho một công-tác. Trên tôi còn có 5, 6 anh có thâm niên từ 12 năm tới 25 năm, trong khi tôi mới chỉ có 2, 3 năm. Naranda bảo tôi, khi nào bọn “ngũ-nhân-bang kia” về hưu hoặc bị sét đánh chết hết thì tôi mới có cơ-hội thăng-tiến! Vào hạng tuổi của tôi, tôi đang chờ để về hưu, việc thăng-tiến lên làm Trưởng Phòng họa-đồ, chẳng có gì làm vinh-hạnh, mà thật tình... tôi cũng chẳng ham.

Việc tôi đưa ý kiến chỉ là một sự buột miệng; việc hoàn-tất công-tác một cách tốt đẹp cũng chỉ tự mình thỉnh thoảng nghĩ lại và cảm thấy ấm lòng một chút, ngoài ra chẳng ai để tâm, nếu chưa muốn nói là có thể còn có kẻ ghét nữa!

Trong hơn 7 năm làm việc tại Jacobs, tôi đã làm công-tác với hầu hết các nhà máy lọc dầu ở miền Nam California này như BP, Chevron, Mobil, Shell, Texaco, Ultramar, Union 76... công-tác chỉnh-trang văn-phòng và cơ-xưởng của Boeing, tân-trang 5 nhà máy nhiệt-điện ở Niland, phía Đông-Nam Salton Sea, hệ-thống



thoát nước vùng xung-quanh phi-trường LA và Century Blvd...

Nhưng việc lên voi chưa đến đâu, việc xuống... cầu đến cũng không lâu!

Khoảng gần cuối năm 2002, hãng tôi hết việc. Một số nhân-viên ít thâm-niên hơn tôi hãng thuê sau này, bị cho nghỉ việc với một cái tên nhẹ nhàng là leave of absence, tạm vắng mặt, tạm nghỉ! Tôi đoán chắc cũng sắp đến lượt tôi thôi. Quả nhiên, một hôm ông Chủ-Sự

phòng George cho biết ngày chót của tôi sẽ là ngày 11-10-2002. Ông cho biết là tôi làm gút gióp, các xếp lớn đều thích (!), nhưng hiện thời không có việc, việc lớn chưa tới, khi nào gióp lớn tới, tôi sẽ được kêu lại. Tôi biết đây là một câu nói dối trắng trợn, vì tôi biết hãng Jacobs đã mua một hãng engineering bên Mumbai (trước kia là Bombay, Ấn Độ) và từ nay các gióp bắt được sẽ được gửi sang làm tại đấy, rẻ tiền hơn là thực-hiện tại Mỹ. Cũng như Fluor Daniel gửi gióp sang làm bên Phi-Luật-Tân vậy!

Số là computer và internet làm cho thế-giới nhỏ đi. Hãng tôi lãnh công-tác rồi giao cho mấy ông Giám-Đốc đồ-án ngồi đó làm công-tác quản-lý, việc tính toán và họa-đồ gửi sang Ấn-Độ làm, một số designer và kỹ-sư mất việc. Tính toán thì đã có xóp-oe, ai điền mấy con số vô mà chẳng được, có khi còn giản-dị hơn điền vào cái xóp-oe Turbo Tax. Còn họa-đồ, ông cà-ri vẽ tám họa-đồ bằng computer, 6 giờ chiều ông ấy save rồi tắt máy. Bên này, sáng ra ông đế-quốc mở computer, lôi tám họa-đồ ra xem ông cà-ri làm cái gì, sửa chữa, phê-bình, ghi chú vào đấy... save rồi tắt máy. Hôm sau, ông cà-ri mở computer ra, theo chỉ-thị, sửa chữa rồi công việc cứ lập đi lập lại như vậy, hãng chỉ cần vài người ngồi check họa-đồ, những người khác thất-nghiệp.

Nhưng hai hôm trước khi tôi khăn gói quả mướp lên đường, xếp George điện-thoại cho tôi, nói sáng thứ hai vào xưởng lọc dầu BP, tìm Jacobs Trailer, gặp một ông ma-na-giơ tên Tony, ông ta cần một người biết đọc họa-đồ structural trong khoảng 3 tuần, có thể là 5 tuần. Thế là thứ Hai 14-10-2002, tôi đến xưởng lọc dầu BP, tìm trailer của Jacobs trình-diện, ông Tony, một ông Mỹ da màu to lớn như ông hộ-pháp, đem tôi vào phòng họp, cho tôi biết phân-hành của tôi: Công-tác xây cất đang vào giai-



đoạn chốt, mỗi khi xong phần nào, tôi phải tìm trong khoảng 10 nghìn tờ họa-đồ, tìm những họa-đồ nào liên-hệ đến phần vừa hoàn-tất, gồm họa-đồ thép, họa-đồ ống, họa-đồ điện, họa-đồ điện-tử cùng các hồ-sơ trang-cụ máy móc, điện-tử liên-hệ... đóng thành hai tập, chung với các giấy phép của Tòa Đô-chánh, các mẫu mã cần thiết cho việc ký nhận. Rồi cùng trưởng toán xây cất phe ta, thanh-tra của hãng BP và đại-diện cơ-quan thụ-hưởng trong nhà máy... leo lên tận nơi, chỉ đích-danh từng bộ-phận, từng máy móc, từng mối nối... phải đoàn ba bốn bên đều kiểm-soát, bật, tắt, đóng, mở... cho đến khi hài lòng. Ba bốn bên đều ký, tôi giữ một bản để vào hồ-sơ lưu, một bản giao cho khách hàng, nghĩa là đại-diện của BP. Tới đó là chuyển-giao công-tác cho khách hàng và phe ta chịu trách-nhiệm bảo-hành 18 tháng, sau đó... là phui tay!

Công việc không khó khăn, nhưng việc tìm 5-10 tờ họa-đồ trong số 10 nghìn tấm, giống như mò kim đáy biển. Gần như vậy. Mấy ngày đầu tôi thật vất vả, nhưng tuần sau thì suông sẻ hơn. Mỗi ngày tối thiểu làm 11 giờ, từ thứ hai đến thứ sáu, mà gần như thứ bảy nào cũng phải làm 10 giờ, thành ra 65 giờ một tuần, vị chỉ 40 giờ thường, với 25 giờ OT, hưởng lương gấp rưỡi, tôi lãnh hơn 3 000 \$ một tuần ngon lành ! Mới đầu họ dự-trù cần tôi khoảng 3 tuần để hướng-dẫn, kèm cho một tay thanh-tra của hãng quen với công việc rồi cho tôi về đuổi gà, nhưng ông Tony thấy tay thanh-tra này càng học càng ngu (!), nên chán nản cho tay này đi làm việc khác và giữ tôi làm việc này luôn xem ra chắc ăn hơn. Thế là tôi tiếp tục công việc, thoải mái lượm bạc được 5 tháng. Đến đầu tháng 3-2003, việc xem ra gần hết, các

sắc thợ trong công-tác này giảm từ 350 người xuống còn 160, rồi 90, rồi 60... tôi biết tôi cũng sắp tới số! Giữa tháng 3, ông Tony “Mây ai xi iu”, kéo tôi vào phòng họp với 3, 4 anh thanh-tra nữa, thông báo tập-thể:

– Công việc của chúng ta đến đây là hết! Các anh đều làm gút gióp.... (chỗ còn lại chúng ta đều biết rồi... không cần phải... khổ lắm nói mãi!).

Sáu giờ chiều thứ 6, tôi dọn đồ tề nhuyển ra khỏi trailer của nhà máy lọc dầu BP. Lúc này văn-phòng chính đã đóng cửa.

Sáng thứ hai, tôi ghé văn-phòng chính, làm ếch-zít anh-teọc-viu (trước khi dứt-điểm, phòng nhân-viên hỏi tôi có muốn khiếu-nại gì trong suốt thời-gian làm ở đây hay không, có ai đàn-áp, kỳ-thị, nài ép tình-dục... hay không; nếu có thì nói ra, nếu không thì muôn đời im miệng lại! Đại-khái như vậy, tóm lại là để trừ hậu họa!). Tôi lãnh ba cái chéch khá nặng, ghé qua chào và xéch-hen pha-rờ-oeo với ông George, trưởng-ban của tôi trong 7 năm 1 tháng vừa qua... Ông nói tôi làm gút gióp (biết rồi, khổ lắm nói mãi!), nhưng hãng không còn gióp... khi nào hãng bận việc lại... vân vân...

Việc đầu tiên tôi về nhà là bốc điện-thoại kêu Sacramento, khai thất-nghiệp. Tôi sắp đến tuổi về hưu, gióp của tôi vừa rồi chắc cũng là gióp chốt. Hãy lãnh cho hết tiền thất-nghiệp đã, công việc tính sau! Hai tuần sau tôi nhận được cái chéch thất-nghiệp đầu tiên sau bao nhiêu năm đi cày, mỗi tháng được 1600 \$, trong 6 tháng. Nhưng sau khi tôi lãnh tiền thất-nghiệp được khoảng 4, 5 tháng, quốc-hội Mỹ quyết-định tăng phụ-cấp thất-nghiệp lên thêm 3 tháng nữa, thành 9 tháng, do đó tôi được lãnh phụ-cấp thất-nghiệp từ giữa tháng 3-2003 tới giữa tháng 12-2003. Khi lĩnh hết tiền thất-nghiệp, tôi đã 65 tuổi.

Tôi về hưu ở 65 tuổi 4 tháng!